

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาคนทุกช่วงชีวิต ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน ซึ่งเชื่อมโยงไปกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม รวมถึงพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และมีความสามารถในการแข่งขัน โดยต่างมีความเห็นพ้องต้องกันว่าการศึกษามีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และศักยภาพ เพื่อสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้ และเป็นฐานหลักของการพัฒนาประเทศต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2558 : 1) การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ความสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560 : 1) ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาไทยภายใต้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 จึงมุ่งเน้นแก้ปัญหาและเร่งยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยผ่าน 6 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อชีวิต การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้อย่างจริงจัง ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่ดี คิดวิเคราะห์ มีการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนมีจิตสาธารณะรวมทั้งมีระเบียบวินัย มีจริยธรรม คุณธรรม และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ศุภสิทธิ์ ภูักดี. 2558 : 7)

สถานศึกษาเป็นองค์การทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการเพื่อพัฒนาความรู้ สติปัญญา ทักษะต่าง ๆ

ความเป็นพลเมือง ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สถานศึกษาจึงเป็นองค์กรที่เป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประชาคม ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555 : 1) โรงเรียนจึงรับบทบาทหน้าที่ที่สำคัญโดยมีพันธกิจหลัก คือ ต้องสร้างและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจ สร้างความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่นต่อระบบการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น สังคมและประเทศได้ พร้อมทั้งเท่าทันยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว เพราะงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 9)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก ตั้งแต่เชื้อไวรัสเริ่มระบาดในประเทศจีนปลายปีที่ 2562 จนถึงปัจจุบัน UNESCO รายงานว่ารัฐบาล 191 ประเทศทั่วโลก ประกาศปิดสถานศึกษาทั้งประเทศ มีนักเรียนจำนวนกว่า 1.5 พันล้านคนได้รับผลกระทบในกระบวนการเรียนรู้ และบางส่วนยังประสบปัญหาเรื่องการเข้าถึงเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในโลกการศึกษาแบบปัจจุบัน ซึ่งให้เห็นถึงประเด็นด้านความเหลื่อมล้ำที่อาจรุนแรงสาหัสมากขึ้นเป็นทวีคูณ ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับระบบการศึกษาหลากหลายด้านเป็นต้นว่าเราจะออกแบบการเรียนรู้ในยุคโควิด-19 ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร ทักษะและหลักสูตรโลกการศึกษารูปแบบใหม่หลังจากนี้ควรมีหน้าตาแบบไหน เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทด้านการเรียนรู้หรือทำให้ความเหลื่อมล้ำแย่กว่าเดิม กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักถึงสถานการณ์ดังกล่าว และคำนึงถึงความปลอดภัยและสุขภาพของนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา โดยตระหนักอยู่เสมอไม่ว่าสถานการณ์แวดล้อมจะเลวร้ายและรุนแรงแค่ไหน การเรียนรู้ที่เข้าถึงและมีคุณภาพสำหรับเด็กไทยทุกคนเป็นเป้าหมายสูงสุด ตามแนวคิด “การเรียนรู้นำการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” (ประเสริฐ บุญเรือง, ออนไลน์, 2563) จากภาพสะท้อนการศึกษาไทยหลังโควิด 19 พบว่า เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจากการใช้เทคโนโลยีเนื่องจากการศึกษามือถือประกอบและโครงสร้างมากมาย การจัดการ

เรียนทางไกลและการเรียนออนไลน์ที่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพสูงสำหรับผู้เรียนทุกคน ต้องพึ่งพาหลายปัจจัย ทั้งความพร้อมด้านเทคโนโลยี ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ และความพร้อมของครอบครัวและนักเรียนในการเรียนรู้จากที่บ้าน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนจำนวนมาก โดยเฉพาะที่มาจากครอบครัวที่ยากจนถูกทิ้งไว้ข้างหลัง อีกทั้งมีความชัดเจนในเรื่องโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาซึ่งไม่สามารถทำได้อย่างในสถานการณ์ปกติ จึงเป็นเรื่องที่ยากสำหรับการบริหารจัดการด้านวิชาการของโรงเรียน (ชานินทร์ อินทวิเศษ และคณะ. 2564 : 332-333)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีภารกิจหลักด้านการสนับสนุนและบริหารจัดการการศึกษา การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการศึกษา โดยใช้รูปแบบการสร้าง ความเข้มแข็งสู่ความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดผลกระทบต่อสถานศึกษา การบริหารจัดการศึกษาที่ไม่เหมือนเดิม โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ ในเรื่องของ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนครูไม่ครบชั้นทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ทันต่อเวลา ไม่ครอบคลุม มาตรฐานและตัวชี้วัดทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ มีการใช้งบประมาณสูงมากในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้โรงเรียนเกิดคุณภาพ เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยากจน และอาศัยอยู่กับตา ยาย ทำให้เกิดข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยี การเรียนการสอนจึงดำเนินการได้เพียงบางส่วน บางโรงเรียนใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ On Hand ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ถือว่าเป็นเรื่องที่ทำทลายและยากต่อการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพได้ โดยเฉพาะการบริหารงาน วิชาการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงโดยใช้ความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำ เทำทันพร้อมรับมือ ต่อการเปลี่ยนแปลง ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ภายใต้ข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการ มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและการบริหารให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ COVID-19 ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีการบริหารจัดการอย่างเป็น ระบบที่เข้มแข็ง โดยมีตัวบ่งชี้คือประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ (สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ออนไลน์. 2564 ก)

จากความเป็นมาและความสำคัญจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการ บริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างไร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารนั้นส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัย ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพตามสถานการณ์

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อันจะส่งผลให้การศึกษาระดับความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเกิดการพัฒนากิจการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษจันทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษจันทบุรี เขต 1
4. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษจันทบุรี เขต 1

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นองค์ความรู้ให้ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษจันทบุรี เขต 1 นำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ และการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เกิดการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ อย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่นำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษาดำเนินงานด้านวิชาการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงให้เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 ครูจำนวน 1,077 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. 2564 ข : 9–12)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607–610 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

1. **ตัวแปรพยากรณ์** ได้แก่ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา
- 1.5 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. **ตัวแปรเกณฑ์** ได้แก่ ประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านคุณภาพ
- 2.2 ด้านการบริหารการจัดการ
- 2.3 ด้านการวางแผน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นียมศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานหรือกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร เกิดประสิทธิภาพซึ่งส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน การบริหารวิชาการประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียน การจัดการเรียนการสอนทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เลือกลงใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรม เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นหรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ความต้องการของผู้เรียน และเท่าทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจัดทำโดยบุคลากรของสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพสูงสุด และเป็นพลเมืองที่ดีของประชาชาติ

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการที่ใช้พัฒนาผู้เรียน และเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการทราบถึงผลการจัดการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการดำเนินการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน จะต้องมีการกำหนดระเบียบ จัดทำเอกสารหลักฐาน ดำเนินการวัดผล โดยเน้นประเมินตามสภาพจริง การจัดเทียบโอนผลการเรียนตามแนวทางกระทรวงศึกษาธิการกำหนด และมีการพัฒนาเครื่องมือให้ได้มาตรฐาน

4. ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการศึกษา เพื่อชี้แนะ ปรับปรุง และร่วมมือกับคุณครูในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีการสร้างความตระหนักให้กับคุณครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ และมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการศึกษา รวมถึงติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง กิจกรรมงานวิชาการที่สำคัญอีกงานหนึ่ง ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริม จัดสรรให้ครูผลิตและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน ตรงตามวัตถุประสงค์

การเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และมีการประเมินผลการสร้างและพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี รวมถึงมีการรวบรวมแหล่งสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งเสริม การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ หมายถึง ความสำเร็จและคุณภาพการบริหาร จัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ในระหว่างการแพร่ ระบาดของ COVID-19 ที่เป็นไปตามมาตรฐานและเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด รวมทั้งก่อให้เกิด โอกาสการเรียนรู้การสอนแบบใหม่ การทำงานแบบใหม่ สังคมแบบใหม่ ภายใต้สิ่งแวดล้อมแบบใหม่ ซึ่งจะกลายเป็นชีวิตวิถีใหม่ในสถานศึกษา ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ประการ ได้แก่

1. ความมีคุณภาพ หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาที่ตอบสนองความ ต้องการของผู้เรียน รวมถึงสังคมในปัจจุบันและอนาคต มีการบริหารสู่ความเป็นเลิศ คณะครูและ บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดี มุ่งเน้นผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของสถานศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. การบริหารการจัดการ หมายถึง สถานศึกษามีความพร้อมรับมือต่อเหตุการณ์ปัจจุบันและ อนาคต นำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริงมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ และมีการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงคณะครูและบุคลากร ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาวิชาชีพ และสามารถดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุตาม เป้าหมาย

3. การวางแผน หมายถึง สถานศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดวัตถุประสงค์และ เป้าหมาย ดำเนินตามเป้าหมาย มีการนำแผนไปปฏิบัติ ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผล ตลอด จนถึงการจัดสรรทรัพยากรและแนวทางในการควบคุมการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สถานศึกษามากที่สุด

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ครู หมายถึง ข้าราชการครู ครูจ้าง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานที่ดูแลสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาของจังหวัดจันทบุรี โดยครอบคลุม 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอท่าใหม่ อำเภอนายายอาม และอำเภอแก่งหางแมว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีตัวแปร 5 ด้าน คือ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การนิเทศการศึกษา และ 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากแนวคิดของนักวิชาการ ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 29–30), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 29–31), กมล ภูประเสริฐ (2555 : 28–31), ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 3–4), วิภา ทองหง่า (2554 : 23), มนูญ เชื้อชาติ (2554 : 25), วิมล เดชะ (2559 : 5), ยุทธนา เกื้อกุล (2560 : 59), สัมมา ธนนิษฐ์ (2560 : 99), อธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562 : 43), สมิธ และคณะ (Smith and et al. 1969 : 170), เฟเบอร์ และเชียร์รอน (Faber & Shearon. 1970 : 421), และผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปองค์ประกอบประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีตัวแปร 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพ 2) ด้านการบริหารการจัดการ และ 3) ด้านการวางแผน จากแนวคิดของนักวิชาการ ประกอบด้วย สมพิศ สุขแมน (ออนไลน์. 2556), สุชาติ เอกปัทมา และคณะ (2557 : 33), สุเมธนา ไกรนรา และชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2558 : 185), สมยศ นาวิการ (อ้างถึงใน สิทธิเดช นาคะเกตุ. 2558 : 16), จุรีวัลย์ ภัคคิวุฒิ (อ้างถึงใน มาลินี นกศิริ. 2559 : 32), พิรญา ชื่นวงศ์ (2560 : 94), สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2560 : 1), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561 : 189), เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ (2561 : 190), ประพันธ์ รัศมีรัตน์ และคณะ (2561 : 1182), ปีเตอร์สัน และพลาแมน (Peterson and Plowman. 1953 : 433), วูดค็อก (Woodcock. 1989 : 75–116), ดาฟท์ (Daft, R. 2008 : 7–8) จากนั้นนำมาวิเคราะห์และปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 1

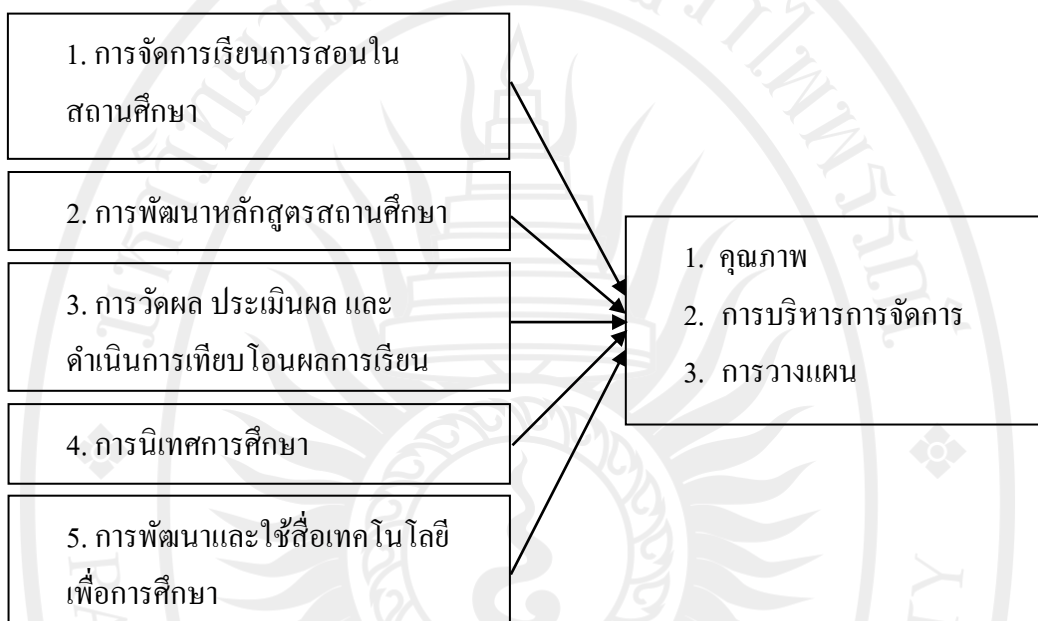
ตัวแปรพยากรณ์

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

ตัวแปรเกณฑ์

ประสิทธิภาพสถานศึกษา

ตามแบบชีวิตวิถีใหม่

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี